

OPETUSHALLITUS

Tutkintojen ja muun osaamisen kansallinen viitekehys

Opintohallinnon päivät 24.9.2009

Yksikön päällikkö, opetusneuvos Carita Blomqvist

Tutkintojen tunnustaminen ja vertailu

www.oph.fi/tutkintojentunnustaminen

Tutkintojen ja muun osaamisen kansallinen viitekehys

Opetusministeriö asetti työryhmän valmistelemaan tutkintojen tuottaman ja muun osaamisen kuvaamiseen perustuvaa kansallista viitekehystä.

Muistio luovutettiin opetusministerille 20.8.2009.

Kansallisen viitekehyyksen valmistelussa on otettu huomioon eurooppalaisesta tutkintojen viitekehyksestä (EQF) annettu suositus (http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/doc44_en.htm).

Työryhmän tehtävänä oli

1. tehdä ehdotus kansallisesta viitekehyksestä ja kuvata sen tasot osaamisena
2. kuvata periaatteet, joiden mukaisesti tutkinnot tulisi sijoittaa kansallisen viitekehyyksen ja EQF-viitekehyyksen tasoille ja tehdä ehdotus tutkintojen sijoittelusta viitekehyyksiin
3. tehdä ehdotus siitä, miten kansallista viitekehystä ylläpidetään, päivitetään ja kehitetään
4. kuvata, miten laadunvarmistus on järjestetty
5. tehdä esitys siitä, voidaanko kansallista viitekehystä laajentaa tutkintojen viitekehyksestä osaamisen viitekehyyksen suuntaan siten, että sen avulla voitaisiin kuvata varsinaisen tutkintojärjestelmän ulkopuolella olevia osaamiskokonaisuuksia
6. tehdä ehdotus tarvittavista säädösmuutoksista.

Työryhmän keskeiset esitykset (1)

Tutkintojen ja muun osaamisen kansallinen viitekehys rakentuu eurooppalaisen tutkintojen viitekehysten (EQF) pohjalle niin, että viitekehyksessä on kahdeksan tasoa.

Viitekehyksessä kuvataan suomalaisten tutkintojen edellyttämä **osaaminen** (oppimistulokset) eurooppalaisessa yhteistyössä sovituin kriteerein tietoina, taitoina ja pätevyyksinä EQF:n tasokuvausten pohjalta, mutta osaamisen eri ulottuvuuksia eri eroteta tasokuvauksissa toisistaan.

Tasokuvauksia on täsmennetty kansallisista lähtökohdista.

Osaamisen osa-alueista on tarkasteltu tietoa, työskentelytapaa ja soveltamista (taito), vastuuta, johtamista, yrittäjyyttä, arviointia sekä elinikäisen oppimisen avaintaitoja.

Edellytetty osaaminen lisääntyy asteittain tasolta 1 tasolle 8.

Työryhmän keskeiset esitykset (2)

Tutkinnot sijoitetaan kansalliseen viitekehykseen tutkinnon edellyttämän osaamisen perusteella siten, että vaikka tutkinnossa voi olla elementtejä useilta viitekehyksen vaativuustasoilta, tutkinto sijoitetaan sille tasolle, johon se kokonaisuutena parhaiten sopii (best-fit-periaate).

Tutkinnot sijoitetaan viitekehykseen ensisijaisesti siten, että samaan tutkintotyyppiin kuuluvat tutkinnot ovat samalla kansallisen viitekehyksen tasolla.

Työryhmän keskeiset esitykset (3)

Kansallisen tason taso = EQF-taso	Tutkinto, oppimäärä, erityispätevyys
1	
2	Perusopetuksen oppimäärä
3	(Muutama vanhimmista ammatillisista perustutkinnoista ja ammattitutkinnoista)
4	Lukion oppimäärä ja ylioppilastutkinto, ammatilliset perustutkinnot, ammattitutkinnot, vankeinhoidon perustutkinto, poliisin perustutkinto, pelastajatutkinto, hätäkeskuspäivystäjätutkinto
5	Erikoisammattitutkinnot, lennonjohdon perustutkinto, rakennustuotannon ammattitutkinto, poliisialipäällystötutkinto, alipäällystötutkinto (pelastusala)

Työryhmän keskeiset esitykset (4)

Kansallinen taso = EQF-taso	Tutkinto, oppimäärä, erityispätevyys
6	Ammattikorkeakoulututkinnot, alemmat korkeakoulututkinnot, alemman korkeakoulututkinnon jälkeen suoritettavat korkeakoulutettujen erityispätevyudet, muutama erikoisammattitutkinto
7	Ylemmät ammattikorkeakoulututkinnot, ylemmät korkeakoulututkinnot, ylemmän korkeakoulututkinnon jälkeen suoritettavat korkeakoulutettujen erityispätevyudet
8	Lisensiaatin tutkinnot lukuun ottamatta eläinlääketieteen, hammaslääketieteen ja lääketieteen lisensiaatin tutkintoja, tohtorin tutkinnot, erikoislääkäri, erikoishammaslääkäri, erikoiseläinlääkäri, yleisesikuntaupseeri

Tason 6 osaamiskuvaus

Hallitsee laaja-alaiset ja edistyneet oman alansa tiedot, joihin liittyy teorioiden, keskeisten käsitteiden, menetelmien ja periaatteiden kriittinen ymmärtäminen ja arvioiminen. Ymmärtää ammatillisten tehtäväalueiden ja/tai tieteenalojen kattavuuden ja rajat. Hallitsee edistyneet taidot, jotka osoittavat asioiden hallintaa, kykyä soveltaa ja kykyä luoviin ratkaisuihin, joita vaaditaan erikoistuneella ammatti-, tieteen- tai taiteen alalla monimutkaisten tai ennakoimattomien ongelmien ratkaisemiseksi. Kykenee johtamaan monimutkaisia ammatillisia toimia tai hankkeita tai kykenee työskentelemään itsenäisesti alan asiantuntijatehtävissä.

Tason 6 osaamiskuvaus

Kykenee päätöksentekoon ennakoimattomissa toimintaympäristöissä. Perusedellytykset toimia alan itsenäisenä yrittäjänä. Kykenee vastaamaan oman osaamisensa arvioinnin ja kehittämisen lisäksi yksittäisten henkilöiden ja ryhmien kehityksestä. Valmius jatkuvaan oppimiseen. Osaa viestiä riittävästi suullisesti ja kirjallisesti sekä alan että alan ulkopuoliselle yleisölle. Kykenee itsenäiseen kansainväliseen viestintään ja vuorovaikutukseen toisella kotimaisella ja vähintään yhdellä vieraalla kielellä.

Tason 7 osaamiskuvaus

Hallitsee laaja-alaiset ja pitkälle erikoistuneet oman alansa erityisosaamista vastaavat käsitteet, menetelmät ja tiedot, joita käytetään itsenäisen ajattelun ja/tai tutkimuksen perustana. Ymmärtää alan ja eri alojen rajapintojen tietoihin liittyviä kysymyksiä ja tarkastelee niitä ja uutta tietoa kriittisesti. Kykenee ratkaisemaan vaativia ongelmia tutkimus- ja/tai innovaatiotoiminnassa, jossa kehitetään uusia tietoja ja menettelyjä sekä sovelletaan ja yhdistetään eri alojen tietoja.

Tason 7 osaamiskuvaus

Kykenee työskentelemään itsenäisesti alan vaativissa asiantuntijatehtävissä tai yrittäjänä. Kykenee johtamaan ja kehittämään monimutkaisia, ennakoimattomia ja uusia strategisia lähestymistapoja. Kykenee johtamaan asioita ja/tai ihmisiä.

Kykenee arvioimaan yksittäisten henkilöiden ja ryhmien toimintaa. Kykenee kartuttamaan oman alansa tietoja ja käytäntöjä ja/tai vastaamaan muiden kehityksestä.

Valmius jatkuvaan oppimiseen. Osaa viestiä hyvin suullisesti ja kirjallisesti sekä alan että alan ulkopuoliselle yleisölle. Kykenee vaativaan kansainväliseen viestintään ja vuorovaikutukseen toisella kotimaisella ja vähintään yhdellä vieraalla kielellä.

Tason 8 osaamiskuvaus

Hallitsee laajat kokonaisuudet ja asiayhteydet. Hallitsee edistyneimmät ja/tai erikoistuneimmat sekä syvällisimmät tiedot, taidot ja/tai teoriat, jotka sijoittuvat oman alan edistyneimmälle ja /tai erikoistuneimmalle tasolle ja alojen väliselle rajapinnalle. Kykenee luovaan soveltamiseen. Kykenee luomaan uutta tietoa hyvää tieteellistä käytäntöä noudattaen. Kykenee itsenäiseen ja luotettavaan tieteelliseen ja ammatilliseen tutkimustyöhön. Kykenee kehittämään ammatillisia tehtäväalueita ja/tai tieteenalaa. Kykenee uusien ideoiden, teorioiden, lähestymistapojen tai prosessien kehittämiseen ja soveltamiseen vaativimmissa toimintaympäristöissä.

Tason 8 osaamiskuvaus

Kykenee työskentelemään itsenäisesti alan vaativimmissa asiantuntijatehtävissä tai yrittäjänä. Kykenee johtamaan asioita ja/tai ihmisiä. Kykenee sellaisten synteisien tekemiseen ja kriittiseen arviointiin, joita vaaditaan monimutkaisten ongelmien ratkaisemiseen tutkimus- ja/tai innovaatiotoiminnassa sekä tietojen tai ammattikäytäntöjen laajentamiseen ja uudelleen-määrittelyyn. Kykenee kartuttamaan oman alansa tietoja ja/tai vastaamaan muiden kehityksestä. Valmius jatkuvaan oppimiseen. Osaa viestiä hyvin suullisesti ja kirjallisesti sekä tiedeyhteisölle että yleisölle oman tutkimusalan ja koko tieteenalan ja/tai ammattialan kysymyksistä. Kykenee vaativaan kansainväliseen viestintään ja vuorovaikutukseen toisella kotimaisella ja vähintään yhdellä vieraalla kielellä.

Työryhmän keskeiset esitykset (5)

Viitekehyksestä säädetään lailla, johon kerätään tutkintojen ja oppimäärien kokonaisuus sellaisena, kuin siitä on säädetty eri säädöksissä. Lakiin kootaan myös korkeakoulutettujen erityispätevyudet.

Laissa annetaan valtuus kuvata vaativuustasot sekä säätää tutkintojen, oppimäärien ja korkeakoulutettujen erityispätevyyksien sijoittumisesta vaativuustasoille valtioneuvoston asetuksella.

Viitekehyksen päivitys- ja kehittämistarpeiden kartoittaminen yhteistyössä sidosryhmien kanssa yhdistetään olemassa oleviin sidosryhmäyhteistyön muotoihin ja tutkintorakenne-esitysten valmisteluun. Kartoituksessa hyödynnetään koulutus- ja tutkintotoimikuntia ja niiden osaamista.

Työryhmän keskeiset esitykset (6)

Tutkintotodistuksia ja muita todistuksia koskevat säädökset, määräykset ja ohjeet tarkistettava. V. 2012 mennessä kaikissa uusissa tutkintotodistuksissa ja EUROPASS-asiakirjoissa (Diploma Supplement) on oltava maininta EQF-viitekehyksen tasosta.

Aiemmin hankittu osaaminen pyritään ensisijaisesti sisällyttämään kansallisessa tutkintojärjestelmässä ja viitekehyksessä oleviin tutkintoihin.

Tutkintojen viitekehyksestä tulee edetä osaamisen viitekehyksen suuntaan.

Harkittavaksi esim. kelpoisuus- ja pätevyysvaatimukseen liittyvät kokonaisuudet, osaamisen kehittämiseen ja ammattitaidon parantamiseen tähtäävät osaamiskokonaisuudet

Jatkotoimet

Lausuntokierros ja lausuntojen mahdollisesti aiheuttamat muutokset

Erityishuomio: tutkintojen sijoittelu, poikkeamat tutkintojen sijoittelussa ja niiden perustelut, viitekehyksen laajentaminen osaamisen viitekehyksen suuntaan, palaute osaamiskuvauksista, säädösehdotukset

Käännökset

EU-tason vertaisarviointi EU-tasolla sovittujen kriteerien ja menettelytapojen mukaan; laaditaan erillinen raportti, ulkomaiset asiantuntijat kommentoivat

Tiedotus

Opetushallitus kansallinen koordinoitipiste

Jatkotyön koordinointi